

میزگرد

راهکارهای توسعه توان و ظرفیت خدمات غیرحسابرسی

رشد پایدار شرکتها در گرو همکاری جمعی، ساختن برتری رقابتی، بهره‌جویی از استعدادها، قابلیت سازگاری و جلب اعتماد جامعه است و چنین است که:

- جهانی‌سازی روبه‌رشد، سازمانها را به هم نزدیکتر ساخته و همکاری بین بخش خصوصی، دولتی و سازمانهای غیرانتفاعی اهمیتی بیش از گذشته پیدا کرده است؛

- در دوره فرازونشیبهای بدون پیش‌بینی، سازمانها راههای تازه‌ای برای ساختن برتری رقابتی پیش می‌گیرند؛
- یکی از راههای موفقیت، یافتن راههای جدید در بهره‌جویی از استعدادها برای دستیابی به رشد است؛
- اکنون که ناپایداری اقتصادی، سیاسی و محیطی به واقعیتهای دائمی زندگی تبدیل شده‌اند، سازمانها می‌کوشند قابلیت سازگاری خود را بهبود دهند و خود را برای واقعه بعدی آماده سازند؛
- با افزایش انتظارات از جامعه کسب‌وکار و نقش آن در توسعه جامعه، شرکتها به‌صورتی روزافزون چگونگی سنجش، ایجاد و حفظ اعتماد را زیر نظر دارند. هم‌اکنون و در چنین شرایطی، انتظار شرکتها از حرفه حسابداری چیست؟
- شرکتها از حسابداران انتظار خدماتی باکیفیت، عمیق و وسیع دارند، تا بتوانند در شرایط پیچیده اقتصادی امروز رشد پایدار خود را تضمین کنند؛ خدمات سنتی اطمینان‌بخشی، تنها بخش کوچکی از این انتظار است.

به خدماتی که بزرگترین مؤسسه حسابداری جهان در سال ۲۰۱۲ ارائه کرده است نگاه کنیم!

درآمد جهانی مؤسسه حسابداری پرایس واتر‌هاوس کوپرز در سال مالی ۲۰۱۲ با ۷/۸ درصد افزایش نسبت به سال قبل، بیش از ۳۱ میلیارد دلار بوده که ۴۷ درصد آن را خدمات اطمینان‌بخشی، ۲۸ درصد خدمات مشاوره و ۲۵ درصد خدمات مالیاتی، تشکیل داده است. نکته درخور توجه این است که خدمات مشاوره‌ای نسبت به سال قبل رشد چشمگیری نزدیک به ۱۷ درصد داشته و این در شرایطی است که خدمات حسابداری تنها ۳ درصد رشد نشان داده است. رئیس شبکه جهانی پی‌دبلیوسی (PWC) در این باره می‌گوید: «در چند سال گذشته خدمات غیرحسابرسی در واقع رشد محکمی در شبکه پی‌دبلیوسی داشته است و در آینده پیش‌بینی‌پذیر به‌نظر می‌رسد این وضعیت ادامه داشته باشد. تا زمانی که مؤسسه بتواند به مشتریان خدمات جذاب ارزش‌افزا ارائه کند این وضعیت ادامه خواهد داشت.»

در ایران حرفه حسابداری در چند دهه اخیر موفقیت‌های چشمگیری داشته است. استانداردهای حسابداری و حسابداری تدوین و لازم‌الاجرا شده، جامعه حسابداران رسمی ایران شکل گرفته، و آموزش حسابداری در دانشگاهها رشد درخور توجهی داشته است. اما با این همه، سهم مؤسسه‌های حسابداری در توسعه اقتصادی ناچیز و محدود به خدمات حسابداری است. حتی فعالیتهایی از نوع خدمات حسابداری، مالیاتی، و مشاوره مدیریت که پیش از انقلاب در انحصار مؤسسه‌های حسابداری بود، از سبد خدمات آنها خارج شده است.

مجله حسابرس نیز «راهکارهای توسعه توان و ظرفیت خدمات غیرحسابرسی» را موضوع بحث میزگردی با حضور صاحب‌نظران قرار داد. مطالب بالا و پرسشهای زیر عنوانهایی بودند که در این میزگرد، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت:

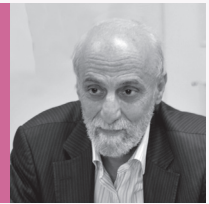
- ۱- خدمات غیرحسابرسی چیست و شامل چه نوع خدماتی می‌شود؟
- ۲- کدامیک از خدمات غیرحسابرسی در ایران نیاز بنگاههای اقتصادی را برای توسعه و رشد برطرف می‌کند؟
- ۳- حرفه حسابداری چگونه می‌تواند تواناییها و ظرفیتهای خود را افزایش دهد؟ چه موانعی وجود دارد؟
- ۴- نشانه‌های بروز تضاد منافع در صورت ارائه خدمات غیرحسابرسی به‌وسیله مؤسسه‌های حسابداری چیست؟ آیا حق الزحمه قابل ملاحظه برای طراحی سیستمهای اطلاعات حسابداری می‌تواند نشانه‌ای از تضاد منافع باشد؟
- ۵- آیا ارجاع خدمات غیرحسابرسی به حسابرس مستقل توسط کمیته حسابداری و تصویب خدمات غیرحسابرسی انجام‌شده به‌وسیله کمیته حسابداری می‌تواند رافع تضاد منافع باشد؟
- ۶- در صورت پذیرش و ارائه خدمات غیرحسابرسی از سوی حسابرس مستقل به صاحبکار، حسابرس این موضوع را چگونه باید افشا کند و چگونه نسبت به استقلال خود اطمینان دهد؟
- ۷- تصور نمی‌کنید محدود کردن مؤسسه‌های حسابداری در ارائه خدمات غیرحسابرسی موجب محدود نگه‌داشتن فعالیت مؤسسه‌های حسابداری می‌شود؟ پیشنهاد شما برای پذیرش ارائه خدمات غیرحسابرسی و جلوگیری از تضاد منافع و عدم تأثیر سوء بر استقلال حسابرس چیست؟

شرکت‌کنندگان در این میزگرد به ترتیب حروف الفبا عبارت بودند از:

مهربان ریحانی
مدیرعامل و شریک مؤسسه
حسابرسی تدبیر تراز نگار

فرشاد اسکندریاتی
عضو هیئت‌عامل سازمان حسابرسی

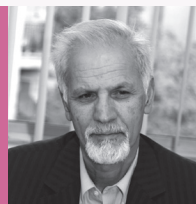
دکتر بهرام غیایی
مدیرعامل و شریک مؤسسه
حسابرسی مختار و همکاران

حسین شهبازی رز
مدیر حسابرسی عملیاتی سازمان
حسابرسی و حسابدار رسمی

ابوالقاسم فخاریان
عضو هیئت‌مدیره و شریک مؤسسه
حسابرسی تدوین و همکاران

از محل ارائه خدمات حرفه‌ای و مشاوره مدیریت، کسب می‌شود، در ایران محور اصلی درآمد مؤسسه‌های حسابرسی به‌طور عمده از محل ارائه خدمات حسابرسی مالی قانونی و احیاناً مالیاتی تأمین می‌شود. اگر چه دامنه خدمات حرفه‌ای و مشاوره مدیریت بسیار وسیع است، لیکن این خدمات می‌تواند شامل انواع حسابرسی‌های ویژه برای برآورد نیاز مقاصد خاص و یا حسابرسی مالیاتی و همچنین دربرگیرنده خدمات مشاوره مدیریت و اقتصادی در زمینه خدمات الکترونیکی، سرمایه‌گذارها، کنترل و مدیریت ریسک و طراحی و اجرای سیستم‌های مالی، طراحی و مشاوره در ساخت سازمانی و اجرای پروژه‌ها، امکان‌سنجی سرمایه‌گذارها، ارائه خدمات تخصصی قراردادهای و صدها نوع دیگر خدمات مشابه حرفه‌ای باشد که این‌گونه خدمات به‌طور عمده به مشتریان حسابرسی مالی و یا دیگر مشتریان غیرحسابرسی ارائه می‌شود.

ناگفته نماند که امروزه در کشورهای پیشرفته، مؤسسه‌های حسابرسی به دلایل ریسک ذاتی و عملیاتی قراردادهای حسابرسی مالی، حق الزحمه به‌نسبت غیرمتعارف و غیرمنصفانه و پاسخگویی به هزاران سهامدار و مقامات نظارتی مختلف و سخت‌گیر، تمایل چندانی به توسعه بازار حسابرسی مالی (قانونی) ندارند و نگاه خود را بیشتر معطوف به ارائه دیگر خدمات حرفه‌ای و مشاوره مدیریت کرده‌اند، که بازار حرفه

✓ اسکندریاتی

در آغاز گفتگویمان ضمن خوشامدگویی به شرکت‌کنندگان محترم از پذیرش دعوت مجله حسابرس و مشارکت شما در این میزگرد تشکر می‌کنم.

ابتدا ضرورت دارد به اطلاعات ارائه‌شده در مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی مؤسسه حسابرسی دیلویت (Delliotte) مربوط به درآمد این مؤسسه اشاره کنم. درآمد این مؤسسه در سال ۲۰۱۱ بیشتر از ۱۱ میلیارد دلار بود که حدود ۳۳ درصد آن از خدمات حسابرسی و بقیه مربوط به درآمد بخش خدمات مالیاتی و خدمات مشاوره‌ای بود. درآمد بخش خدمات حسابرسی که جزئیات آن ارائه شده بود، دامنه وسیعی را دربرمی‌گیرد که تنها یکی از آنها خدمات حسابرسی صورتهای مالی است. بقیه مؤسسه‌های حسابرسی بین‌المللی هم تقریباً ساختار درآمدی مشابهی دارند.

برای ورود به بحث پیشنهاد می‌کنم ابتدا تعریفی داشته باشیم از خدمات غیرحسابرسی.

✓ غیایی

بر خلاف الگوی رایج در مؤسسه‌های حسابرسی بین‌المللی که بخش کمی از درآمدهای آنها از محل ارائه خدمات حسابرسی مالی (Financial Audit) تأمین می‌شود و بقیه عموماً

نیاز تعامل بخشها و

تشکلهای حرفه‌ای و نیز

مراجع قانونی و

نظارتی رسمی

بورس

بانک مرکزی

بیمه مرکزی

ضرورت برای رشد و

تعالی حرفه

محسوب می‌شود

باشند. امروزه می‌بینیم که مؤسسه‌های حسابرسی در دنیا همه نوع فعالیت حرفه‌ای دارند و همه نوع خدماتی ارائه می‌دهند. قدری از این نظارت‌ها بی‌معنی بوده و دخالت در کار مؤسسه‌های حسابرسی است. اصولاً به‌نظر می‌رسد کسانی که نظارت می‌کنند، تجربه، بینش و سابقه کافی مؤسسه‌داری حسابرسی را ندارند. حرفه حسابرسی در اصل رسم‌الخطی نبوده و الگویی نیست. باید قدرت قضاوت، دانش و تدبیرش را داشته باشید. به‌جای تعامل مثبت و سازنده و حمایت از اعضای حرفه، اعتلای حرفه را تنها در یادآوری مقررات و توجه اعضا به رعایت اصولی می‌دانیم که در بعضی موارد به آن اعتقاد نداشته و در شرایط کنونی با آنچه در دنیای فعلی دیده می‌شود، بسیار فاصله دارد.

مگر ما الگوهای بین‌المللی را دنبال نمی‌کنیم؟ ببینید که ترکیب درآمدهای آنها چه شکلی است و چگونه تأمین منابع می‌کنند. لازم است به لیاقت و اخلاق حرفه‌ای حسابداران رسمی بیشتر اعتماد کنیم و دست حسابرس را باز بگذاریم تا بتواند فعالیت و ارزش افزوده ایجاد کند. می‌گویند در شرکت‌هایی که حسابرسی می‌کنید به‌دلیل به اصطلاح تضاد منافع و یا حفظ استقلال، خدمات دیگر ارائه ندهیم. چرا؟ چرا فرض را بر این می‌گذارند که ارائه خدمات موازی یعنی عدول از مقررات و اینکه موجب تزلزل فکر و رأی حسابرسان می‌گردد! برعکس چرا اصل را بر براءت و سلامت نفس قرار نمی‌دهید و اعتماد نمی‌کنید؟ و یا در جای دیگر سازمان نظارتی دیگری به خودش این حق را می‌دهد که برای شرکتها تعیین تکلیف کند که چه حسابرسی و در چه سطحی داشته باشند، در حالی که این در تمام دنیا از حقوق حقه سهامداران و هیئت‌مدیره است. چرا همواره بدبینانه فکر می‌کنید و فرض بر آن دارید که تمامی این افراد برای انتخاب حسابرس صالح شعور و معرفت لازم را ندارند!

مقررات دیگری تعویض حسابرس را پس از ۴ سال الزامی می‌داند؛ یک حسابرس سالها طول می‌کشد تا بتواند یک شرکت را عمیق بشناسد. در زمانی که می‌خواهید با مسائل سازمانی یک شرکت آشنایی کامل پیدا کرده و در شناخت و آگاهی خود مسلط شوید، سر ۴ سال باید الزاماً کار را تحویل دیگری داد. پس رشد پایدار حسابرس چگونه باید تأمین شود. با این مقررات، شک نکنید استقلال، اعتبار، هویت و به‌ویژه رشد

حسابرسی ایران نیز از این قاعده مستثنی نخواهد بود. این را هم باید بگوییم که در ایران هنوز حرفه حسابرسی شکل واقعی خودش را پیدا نکرده است. در همین مجموعه نوپایی که داریم، نیاز تعامل بخشها و تشکلهای حرفه‌ای و نیز مراجع قانونی و نظارتی رسمی، بورس، بانک مرکزی، بیمه مرکزی، ضرورت برای رشد و تعالی حرفه محسوب می‌شود. چیزی را که تقریباً هیچ‌کدام از این دستگاههای ناظر و قانونگذار و غیره به آن توجه نمی‌کنند، جامعه‌ای است که همراه با محدودیت‌های بی‌منطق که هیچگاه همسو و نزدیک به آنچه در بیرون از این مرزها شکل یافته، نبوده و در عین حال در حال توسعه است.

در این رابطه لازم است نگاهی ویژه به بعد اقتصادی حرفه داشته باشیم. منابع درآمدی مؤسسه‌های حسابرسی ما اصلاً با مؤسسه‌های حسابرسی بین‌المللی قابل قیاس نیست. در حالی که ما می‌خواهیم از نظر پیاده‌سازی رویه‌ها و استانداردها و مقررات نظارتی، الگوهای آن کشورها را پیاده و همه را کپی و اجرا کنیم. کوتاهی در مورد طفل نوپایی که انتظار نمی‌رود هیچگاه بتواند با توان خود ایفای نقش کند؛ متأسفانه این تصویری است که می‌توان از جامعه حرفه‌ای کنونی داشت.

ما در ایران در حال حاضر تعداد معدودی مؤسسه حسابرسی داریم، با هزاران قانون و مقررات نظارتی دست و پاگیر؛ اجازه دهیم حسابرسان مستقل به معنای واقعی کلمه آزاد و مستقل

سازمانها در عرصه اقتصادی عهده‌دار باشند سهم مهمی در اقتصاد هر کشور دارند. بنابر تعریف ایفک، «حسابداران حرفه‌ای در محیط کسب‌وکار حسابدارانی هستند که به صورت بخشی از سازمان و یا در کسوت مشاور در عرصه‌های تولید، تجارت، خدمات، و آموزش در بنگاه‌های اقتصادی و همچنین سازمان‌های دولتی و مؤسسه‌های غیرانتفاعی به ارائه خدمات حرفه‌ای غیرحسابرسی می‌پردازند.»

نقش اساسی این بخش از اهالی حرفه، کمک به بنگاه‌ها و سازمانها برای ایجاد ارزش و دستیابی به موفقیت و رشد پایدار است که مأموریت و رسالت بسیار بزرگی برای این گروه از اهالی حرفه است و حسابداران حرفه‌ای در کسب‌وکار به‌طور معمول در مدیریت استراتژیک بنگاه‌ها نقش فعالی دارند. اجازه بفرمایید در چارچوب این تعریف و نقش و جایگاهی که ایفک برای این بخش از حسابداران برشمرده است، مباحث را ادامه دهیم.

✓ ریحانی

بنده مایلیم تجربه‌های خودم را در حرفه اعم از حسابرسی و امور غیرحسابرسی بیان کنم.

من تا سال ۷۸ با آقای صاره‌راز که سمت استادی من را دارند، کار می‌کردم. در آن زمان تصمیم گرفتم فعالیت حرفه‌ای را به‌طور مستقل شروع کنم. زمانی که وارد بازار کار شدم از سازمان حسابرسی کار می‌گرفتم و ظرف سه چهار ماه اول سال تا تابستان کار را انجام می‌دادم. بعد چون کار حسابرسی نبود به اجبار وارد کارهای غیرحسابرسی یعنی خدمات مالی شدم و کارهایی مانند حسابداری شرکتها را انجام می‌دادم.

هم‌اکنون نیز کارهای حسابرسی را از فروردین و اردیبهشت شروع می‌کنیم که تا پایان مهر کار تمام می‌شود و از اول آبان مؤسسه‌ای که ۳۰ الی ۴۰ نفر کارمند در آن کار می‌کنند، بیکار می‌شود. من زمانی در طول فصل شلوغی کار، نیرو جذب می‌کردم و بعد چون کار نبود کارکنان را با باز خرید خدمت می‌کردم. روزی جوانی به من گفت: «مگر ما افغانی روزمزد هستیم که این‌طور با ما رفتار می‌کنید؟» خیلی ناراحت شدم. آن جوان درست می‌گفت. از این‌رو به فکر اقتادم که خدمات غیرحسابرسی را نیز در کنار حسابرسی داشته باشم و اکنون هم بخش عمده کارم خدمات مالی است؛ کارهایی مانند حسابرسی داخلی، مشاوره، حسابداری شرکتها و غیره، به‌خاطر اینکه در طول سال بتوانم مؤسسه و ساختار نیروی شاغل آن را حفظ بکنم.

و اعتلای حرفه آسیب دیده و از سوی دیگر فضای کسب‌وکار حرفه‌ای ناسالم نیز رونق خواهد یافت. این نتیجه محدودیتهای قرون وسطایی است که آثار آن در همین زمان اندک بسیار روشن و محسوس است. توجه داشته باشیم که چرخش حسابرسی (Audit Rotation) به معنای تعویض حسابرس در طی مدت کوتاه ۴ سال نیست، این موضوع توصیه‌ایست در مورد ساختار تیم حسابرسی و نه تعویض حسابرس!!

محدودیت بد است! غلط است! و خطاست! بگذارید کسانی که جواز حسابدار رسمی را گرفته‌اند و از هزار فرایند گزینش گذشته‌اند با آرامش، با صفای صدق و درستی و در فضای محبت و اعتماد، براساس آنچه که در گذشته و پیش از تشکیل جامعه وجود داشت به کار حرفه‌ای بپردازند و نگران از دست رفتن کار، جذب کار، رعایت مقررات بعضاً بی‌ارزش دست‌وپاگیر و ارزیابی و طبقه‌بندی سطحی و واهی و در نهایت تأمین حداقل معیشت حرفه‌ای و حقوق و دستمزد آخر ماه و اجاره محل نباشند.

✓ اسکندریاتی

اگر به درآمد هر یک از کارکنان ۴ مؤسسه حسابرسی برتر در سال ۲۰۱۱ نگاه کنیم با اطلاعات جالبی مواجه می‌شویم. مثلاً در پی‌دبلیوسی درآمد هر یک از کارکنان در سال بیشتر از ۱۷۵ هزار دلار، کی‌پی‌ام‌جی (KPMG) بیشتر از ۱۵۰ هزار دلار، ارنست‌اندیانگ (E&Y) بیشتر از ۱۴۸ هزار دلار و دیلویت بالاتر از ۱۶۲ هزار دلار بوده است. این نشان‌دهنده حجم درخور ملاحظه دیگر خدمات حرفه‌ای است که می‌تواند تأثیر مهمی برای گسترش و اعتلای حرفه داشته باشد.

✓ فخاریان

ایفک (IFAC) که مرجع معتبر بین‌المللی حسابداران است، نقش حسابداران در خارج از حوزه حسابرسی را تعریف و طبقه‌بندی کرده و خصوصیات و عناصرش را برشمرده است. من افتخار داشتم که دو دوره به‌عنوان نماینده انجمن حسابداران خیره ایران در کمیته حسابداران حرفه‌ای در کسب‌وکار (PAIB) عضو باشم.

بخش عظیم جامعه حسابداران حرفه‌ای را حسابدارانی تشکیل می‌دهند که به خدمات غیرحسابرسی و اطمینان‌بخشی مشغولند که به‌لحاظ تنوع در مشاغل و مسئولیت‌هایی که می‌توانند در

مؤسسه‌های حسابرسی می‌فرستد که خود یک روز هم مؤسسه‌داری نکرده و مشکلات و درد ما را درک نمی‌کنند. امروزه بابت ایجاد هر شغل ۱۵۰ میلیون تومان باید هزینه شود. یک مؤسسه حسابرسی که برای ۴۰ تا ۵۰ نفر ایجاد اشتغال کرده و به آنها آموزش مجانی هم داده است نه تنها هیچ حمایتی نمی‌شود بلکه از هر طرف هم تحت فشار قرار می‌گیرد و این عادلانه نیست.

✓ اسکندریاتی

امروزه حرفه حسابداری و حسابرسی کشور با چند موضوع مهم روبه‌روست که نقش آنها غیرقابل انکارند: تعداد دانشجویانی که در رشته حسابداری در مؤسسه‌های آموزش عالی و دانشگاهها درس می‌خوانند و در آینده نزدیک فارغ‌التحصیل می‌شوند، دامنه و نوع فعالیت مؤسسه‌های حسابرسی در مقایسه با قبل از انقلاب محدودتر شده و از سوی دیگر حیات اقتصادی مؤسسه‌های حسابرسی باید ادامه یابد و فعالیت‌های آنان گسترش پیدا کند. به نظر می‌رسد که دامنه خدمات غیر حسابرسی بخشی است که مؤسسه‌های حسابرسی با ورود در آنها می‌توانند حیات اقتصادی خودشان را تقویت کنند و گسترش دهند. این رویکرد همه مؤسسه‌های خارج از کشور هم هست. یعنی وقتی به درآمد مؤسسه‌های بزرگ بین‌المللی نگاه می‌کنیم در بهترین حالت حدود ۴۰ درصد از درآمد آنها ناشی از حسابرسی است و تازه فقط یک نوع از این خدمات حسابرسی صورتهای مالی است و بقیه درآمد از سایر خدمات ناشی می‌شود.

یکی از همکاران بسیار عزیز اشاره می‌کردند که حتی برای بعضی از این خدمات هنوز معادل فارسی مناسب پیدا نکرده‌ایم. چقدر منطقیست حرفه حسابرسی فقط به خدمات حسابرسی صورتهای مالی متکی باشد؟ آیا ما هم باید زمینه‌گونگون این نوع فعالیتها را در کشور خودمان شناسایی کنیم و آن را ترویج دهیم؟

✓ شهبازی

پاسخ به این سؤال که مؤسسه‌های حسابرسی چه خدمات دیگری به جز حسابرسی صورتهای مالی می‌توانند ارائه بدهند بسیار گسترده است.

اگر بخواهیم در حرفه کار حسابرسی را خوب انجام بدهیم باید بتوانیم نیروی کار را دست‌کم ۴ تا ۶ سال نگاهداریم و به اندازه کافی آموزش دهیم. اما در حرفه ما متأسفانه کار تداوم ندارد. برای نمونه، امروز که آخرین روز مهرماه است گزارشی را نهایی کردم و کارفرما صورتهای مالی به همراه گزارش حسابرسی را به حوزه مالیاتی خود ارائه داد. جالب اینکه نیم ساعت بعد تماس گرفت که حوزه مالیاتی به او گفته‌اند نیازی نبوده که حسابرسی انجام شود و آن مشتری درخواستش این بود که حق الزحمه حسابرسی دریافتی را به او برگردانیم. حرفه حسابرسی ما این‌گونه است. بنابراین ما برای اینکه بتوانیم به حیات خود ادامه دهیم باید به حوزه کارهای حرفه‌ای غیر حسابرسی نیز ورود پیدا کنیم، به این دلیل که این روزها نه تنها جایگاه حرفه حسابرسی در مملکت ما تقویت نشده بلکه روزبه‌روز در حال ضعیف‌تر شدن است.

سؤال اینست که سازمانها و نهادهای حرفه‌ای مانند سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران برای رفع این مشکلات و تضاد و تناقض بین قوانین، به خصوص قوانین مالیاتی و استانداردهای حسابداری و حسابرسی چه کرده‌اند؟ این روزها صحبت از انجام حسابرسی مبتنی بر ریسک است. پیشنهادم این است که جامعه حسابداران رسمی ایران ابتدا به فکر تقویت حرفه حسابرسی و رفع موانع انجام کار برآید و پس از ایجاد بسترهای لازم، به خصوص آموزش، حسابرسی مبتنی بر ریسک، اجباری و انجام شود. منظورم اینست که اولویتها رعایت شود.

صحبت از استقلال حسابرسی می‌شود؛ کدام استقلال؟ باز برای مثال، در گزارش حسابرسی شرکتی نوشتیم که شرکت سیستم مدون محاسبه بهای تمام‌شده ندارد و حوزه مالیاتی استعلام کرد که آثار آن در سود و زیان چقدر است؟ به‌رحال شرکت مشکل پیدا کرد و صاحبکار هم همکاریش را با مؤسسه ما قطع کرد و ما پارسال تعدادی از کارها را به‌خاطر همین بند قیمت تمام‌شده از دست دادیم. حالا ما تا چه زمان می‌توانیم مقاومت کنیم؟ جامعه حسابداران رسمی در خصوص رفع مشکلات اعضا چه کرده است؟ مشکلات ما در انجام خدمات حسابرسی و غیر حسابرسی اینهاست و شما بزرگان قوم باید این مسائل را حل و فصل کنید.

جامعه حسابداران گاهی اشخاصی را برای کنترل کیفیت

**به نظر می‌رسد که
دامنه خدمات
غیر حسابرسی
بخشی است که
مؤسسه‌های حسابرسی
با ورود در آنها می‌توانند
حیات اقتصادی
خودشان را
تقویت کنند و
گسترش دهند**

به ترکستان خواهد انجامید. حرفه رشد نخواهد کرد، کیفیتش بالا نمی‌رود و روزبه‌روز ضعیف‌تر و نحیف‌تر می‌شود! این شیوه تجارت حرفه‌ای نیست. بنابراین باید دست حسابرس را باز بگذاریم و قدرت تفکر و ابراز عقیده حرفه‌ای را از وی سلب نکنیم. این نوع محدودیتها باید برداشته بشود. مسائلی که با بُعد اقتصادی مؤسسه‌های حسابرسی سروکار دارد و سخت‌گیریهایی بی‌مورد باید کمتر و کمتر بشود و مؤسسه‌ها برای انجام فعالیتهای قانونی آزاد باشند. اگر کسی کار خلاف انجام داد، دادگاه داریم، دادگستری داریم. ذینفع می‌تواند برود شکایت کند. این بر عهده بورس و جامعه حسابداران رسمی نیست. توجه داشته باشیم که نظارت به معنی دخالت نیست، به معنای حمایتی است که به آن رنگ و بوی حرفه‌ای می‌بخشد تا افراد حرفه‌ای قادر باشند کار با کیفیت بالاتر و بهتر ارائه دهند. به جامعه حسابداران رسمی حق کسب‌وکار حرفه‌ای می‌دهیم تا به اعتلای حرفه کمک کند. تنها جای معتبر که ۴۰ سال ۵۰ سال پیش به وجود آمد و یک جامعه حرفه‌ای مستقل محسوب می‌شود، انجمن حسابداران خبره ایران است که به علت نداشتن حمایت لازم، هیچکس به آن نظر ندارد.

به نظر من این انجمن یک سازمان کاملاً حرفه‌ای است که دارد خدمت می‌کند، آموزش می‌دهد، اعتلای حرفه را دنبال می‌کند و حداقل نام حسابدار خبره را یدک می‌کشد. عضوی که می‌رود آنجا با افتخار می‌رود؛ اما من و شما که عضو جامعه حسابداران هستیم، با بیم و امید! بهره‌ای از دورنمای روشنی از یک تشکل منسجم و تصمیم‌گیرنده حرفه‌ای مستقل

هم‌اکنون بعضی از شرکتهای ایرانی تقریباً در مقیاس بین‌المللی فعالیت می‌کنند و سطح عملیات خود را ارتقا داده‌اند و در مقابل مؤسسه‌های حسابرسی و حسابداران حرفه‌ای نیز باید توانمندی و قابلیت خود را ارتقا دهند. ارتقای توانمندی حسابرسان نیاز به سرمایه‌گذاری زیادی دارد. در کشور ما شرکتهایی وجود دارند که حدود میلیونها دلار صرف سیستمهای اطلاعاتی کرده‌اند؛ پس در این شرکتهای توان فوق‌العاده زیادی وجود دارد و به‌وسیله مدیران توانمندی اداره می‌شوند. می‌بینیم که در حرفه ما چنین سرمایه‌گذاری‌هایی صورت نگرفته است. به این ترتیب من فکر نمی‌کنم حسابرسان ما آن توانمندی را داشته باشند که خدماتی را که در سطح جهانی ارائه می‌شود، ارائه کنند. این موضوعی است که سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی باید به آن توجه داشته باشد.

در سالهای اخیر یکی از دستگاہهای نظارتی سرمایه‌گذاری قابل ملاحظه‌ای در حوزه فناوری اطلاعات انجام داده، در حالی که حسابرسان مستقل فعالیت خاصی در این خصوص انجام نداده‌اند. پس نتیجه می‌گیریم که حرفه حسابرسی در زمینه ارائه خدمات متنوع تخصصی سطح بالا، توان و قابلیت لازم را ندارد. ضمن اینکه با توجه به آیین رفتار حرفه‌ای، حسابدار حرفه‌ای خدماتی را می‌تواند ارائه بدهد که صلاحیت آن را داشته باشد.

✓ اسکندریاتی

برای بخش اول به این جمع‌بندی می‌توان رسید که محدود کردن مؤسسه‌ها تنها به ارائه خدمات حسابرسی، به‌ویژه با توجه به ضوابط چرخش دوره‌ای حسابرسان نیازمند بازنگری است.

اما به این بحث پردازیم که کدامیک از خدمات غیرحسابرسی در ایران می‌تواند برای واحدهای تجاری مؤثر و ارزش‌افزا باشد، به‌ترتیبی که به رشد شرکتهای و گسترش فعالیتها و خدمات آنها کمک کند.

✓ غیایی

در قیاس با بازار جهانی خدمات حرفه‌ای، ما بازار ناچیزی داریم که متأسفانه با وضع مقررات موجود، جلوگیری و جهت‌گیری برای ارائه خدمات متنوع حرفه‌ای و سخت‌گیریهای انجام‌شده و نگرش دستگاہهای نظارتی و کنترلی، مسلم بدانید این راه

نداریم، هر چند که به امید فردایی بهتر، به رفع محدودیتها، موانع و رویه‌های غیرمعمول و متعارف دلبسته‌ایم.

در بخش درآمد، از مجموع حق الزحمه مؤسسه‌های بزرگ حسابرسی جهان، به‌طور متوسط ۲۴ درصد مربوط به خدمات حسابرسی، ۱۷ درصد مربوط به دیگر خدماتی که به مشتریان حسابرسی ارائه شده و ۵۹ درصد از خدمات غیرحسابرسی به دیگر مشتریان بوده است. در سالهای اخیر سهم درآمد مؤسسه‌های حسابرسی از خدمات حسابرسی، پیوسته در حال کاهش بوده است. آمار و ارقام ارائه‌شده گویای این واقعیت انکارناپذیر است. در ایران برخی شرکتها به‌خاطر اجبار قانون از خدمات حرفه‌ای استفاده می‌کنند و مدیران این‌گونه شرکتها فکر می‌کنند حق الزحمه‌ای که به حساب‌برسان داده می‌شود از روی اجبار است و ارزش افزوده‌ای ایجاد نمی‌کند. به‌علاوه، مراجعی که براساس قانون باید از گزارش‌های حسابرسی استفاده کنند اهمیت کمتری برای گزارش حسابرسی قائل هستند و به‌همین دلیل است بهای آن پرداخت نمی‌شود؛ افزون بر آن که رقابت ناسالمی بر این بازار حاکم است. حق الزحمه متناسب با ریسک و حساسیت و مسئولیت کارهای حرفه‌ای نیست و این مسائل به دیگر شرکتها نیز مانند ویروس سرایت کرده است.

به تدریج نیاز به خدمات **شرکت آزمایی (due diligence)** دارد احساس می‌شود. می‌بینیم که شرکت‌های متقاضی پذیرش در سازمان بورس نیازمند دانش و تجربه قیمت‌گذاری سهام هستند. در نظام مالیاتی ایران ماده ۲۷۲ یک شاهکار است، هیچ جای دنیا چنین فرصتی برای حرفه به وجود نیامده است. اشراف و تسلط بیشتر به جزئیات و سوابق حسابها، و نه الزاماً تخصص و آشنایی به قوانین و مقررات به همراه تعامل و ایجاد فرصت بیشتر برای مؤدی به‌منظور مرور پرونده مالیاتی قبل از مرحله تشخیص مالیات، به جریان وصول مطالبات و کوتاه نمودن دوره وصول مطالبات که در واقع فلسفه تصویب و پیاده‌سازی این ماده قانونی است و این موضوع صرف‌نظر از برخی محدودیتها و اشکالات که نیاز به بازنگری دارد، در توسعه بازار حرفه‌ای عاملی مطلوب محسوب می‌شود.

توجه داشته باشیم که حسابرسی به نوبه خود خدمات بسیار زیادی را دربرمی‌گیرد. مشاوره مدیریت و در کنار آنها خدمات

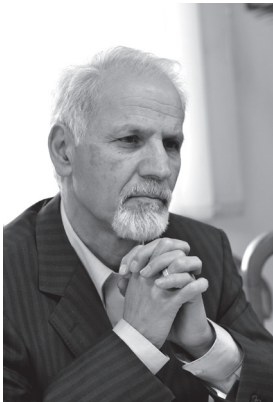
مالی، خدمات ریسک و فناوری اطلاعات، خدمات سیستم که در گذشته نیز معمول بوده، زمینه‌های اصلی فعالیت حساب‌برسان است. مهم این است که برای اعضای حرفه‌ای فضای کسب و دیگر فعالیتها را فراهم کنیم. حسابرها نقش مهمی در جامعه دارند، با محدود کردن فعالیت آنها نه تنها به این جامعه خدمت نخواهیم کرد بلکه رشد پایدار و اعتلای حرفه نیز با مشکل مواجه خواهد شد.

تعداد قابل ملاحظه‌ای از فرزندان این مرز و بوم که در هر سال حدود ۲۵۰ هزار نفر از آنها از دانشگاه بیرون می‌آیند، باید در مؤسسه‌های حسابرسی نقش بگیرند و آموزش ببینند تا بتوانند یک فرد لایق حرفه‌ای بشوند. این خدمات و آموزش این نیروها در مؤسسه‌ها به‌طور مجانی به دولت ارائه شده و هیچ کمکی هم از جایی دریافت نمی‌شود. پس باید بُعد اقتصادی این حرفه درست بشود.

برخی شرکتها به‌دنبال حساب‌برسان بی‌دردس‌تر، کم‌زحمت‌تر و ارزان‌تر هستند و می‌بینیم که مشکل حق الزحمه در حوزه خدمات غیرحسابرسی نیز یکی از مسائل عمده و منبعث از حق الزحمه پایین کار حرفه‌ای محسوب می‌شود. به‌طور نمونه، حق الزحمه خدمات در زمینه منشورکنترل‌های داخلی و ایجاد دستورالعملها و آیین‌نامه‌های مربوط به دلیل اهمیت و مسئولیت و حجم کار با حق الزحمه‌های مورد انتظار شرکتها، فاصله بسیار زیادی دارد.

باز هم تکرار می‌کنم، باید دست حساب‌برسان را باز گذاشت و به آنها اعتماد کرد. باید اعتماد را به حرفه برگردانیم. می‌توانیم با وضع مقررات جدید و بازنگری اصولی، شرایط را برای ارائه خدمات بیشتر و متنوع‌تر فراهم کنیم و باور داشته باشیم که هیئت‌مدیره شرکتها نیز برای انتخاب حساب‌برس و مشاور اصلح، قادر به شناخت صحیح و منطقی هستند.

من فکر می‌کنم موارد این چنینی بسیار زیاد است که دولت برای تصمیم‌گیری نیازمند این نوع خدمات است. برای نمونه، مالیات بر ارزش افزوده و یا هدمندی یارانه‌ها را در نظر بگیرید. کارت سوخت را نگاه کنید شاید قریب به ۳۰ تا ۴۰ میلیون مشترک مطرح باشد. اینها همه می‌توانند در حوزه خدمات حسابداران حرفه‌ای قرار بگیرند. شاید صدها مؤسسه از این محل بتوانند کار کنند و در تصمیم‌گیری به دولت کمک

تجربه نشان داده است انجمنهای حرفه‌ای می‌توانند حسابرسان مستقل حسابرسان داخلی حسابداران مدیریت و مشاوران مدیریت توانمند ترتیب کنند

دورانی سازمان مدیریت صنعتی در این عرصه فعالیت می‌کرد که بیشتر به پروژه‌های دولتی می‌پرداخت، در بخش خصوصی کمتر تجربه اندوخته بود، ولی آنها هم سالهاست خدمات مشاوره‌ای را کمرنگ کرده و تمرکز را روی آموزش گذاشته‌اند. امروزه کدام مؤسسه آموزشی و با کدام مؤسسه حرفه‌ای، مشاور تربیت می‌کند؟ در جامعه ما به لحاظ اینکه مؤسسه‌های مشاوره مدیریت نداریم، یکی از زمینه‌های خدمات پراهمیت و اثرگذار و کمک‌کننده به بهبود و ارتقای نظامهای فرسوده و نظام‌های نازل مدیریتی در سازمانها، عرضه نمی‌شود.

اما عرصه دیگری که می‌تواند به دامنه خدمات مؤسسه‌های حسابرسی تنوع ببخشد و به درآمدزایی کمک کند و در ضمن نیاز جدی جامعه ما هم هست، بحث حسابرسی داخلی است؛ حسابرسی داخلی به خصوص با رویکرد نوین و با نگاه ارزش‌آفرین. در جامعه حرفه‌ای ما در حوزه آموزش و پرورش نیرو در زمینه حسابرسی داخلی کار چشمگیری نمی‌شود. به‌تازگی انجمن حسابرسان داخلی فعال شده که امیدواریم این انجمن بتواند رسالت‌هایش را به خوبی انجام دهد و اگر حمایت بشود ممکن است که منشأ اثر باشد.

حسابرسی داخلی به خصوص با مطرح شدن بحث حاکمیت شرکتی، بحث نظارت هیئت‌مدیره و کمیته حسابرسی، به‌عنوان بازوی جدی و مددیار مجموعه مدیریت می‌تواند نقش بسیار مؤثری ایفا کند و کنترل‌های پیشگیرانه را انجام دهد و در ضمن به درآمدزایی مؤسسه‌های حسابرسی هم یاری رساند. بقیه انواع خدمات نظیر ارزشیابی شرکتها، مدیریت ریسک و مانند آنها هم به همین ترتیب زمینه‌های مساعدی

کنند و منشأ خیر بشوند.

ما ۱۹ صندوق بازنشستگی کوچک و بزرگ داریم. شما مطمئن باشید که شاید چند سال بعد اینها در واقع امنیت کشور را یعنی موجودیت کشور را زیر سؤال ببرند. چرا که تاکنون متخصصان مالی به این حوزه ورود پیدا نکرده‌اند. اینها می‌توانند در زمره حوزه‌های کاری حسابرسها باشند ولی در عمل ما آنها را جدی نگرفته‌ایم و وارد آنها نشده‌ایم. به فناوری اطلاعات به‌عنوان یک حوزه که بی‌نهایت ارزش‌آفرین است شاید بتوان گفت که با توجه به حوزه وسیع کاربردی آن، اصلاً نگاه نکرده‌ایم. مؤدیان مالیاتی و بیمه و بازنشستگی و مالیات بر ارزش افزوده به کمک حسابداران حرفه‌ای نیاز دارند، به خصوص با الکترونیک کردن این نوع خدمات، مؤدیان نیاز بیشتری دارند.

✓ فخاریان

برای آنکه بحث در مجرا و محور تعیین شده قرار گیرد، من مایلم به تعابیر ایفک برگردم. دامنه‌ای که ایفک برای خدمات غیرحسابرسی برمی‌شمارد بسیار وسیع است؛ از جمله مدیریت مالی، تحلیلگران مالی، مشاوران مدیریت، حسابرسان داخلی، اعضای هیئت‌مدیره شرکتها، مدیریت ریسک، آموزش و مدیریت استراتژیک در این تعریف می‌گنجند. در ضمن ایفک صلاحیت این‌گونه نیروها را توصیف می‌کند که باید از چه مختصات و ویژگیهایی برخوردار باشند تا بتوانند آن خدمات را به‌صورت ارزنده و ارزش‌زا ارائه کنند؛ از جمله اشاره می‌کند به هوش و خلاقیت، دانش فنی، جوانب شخصیتی خود فرد، و جنبه‌های رفتاری و مهارت مدیریتی.

اما از این گستره وسیعی که حالا از آن یاد کردیم آن چیزی که در مؤسسه‌ها امروزه می‌توانیم به‌عنوان زمینه فعالیت به چشم ببینیم، مشاوره مدیریت است؛ گرچه در دنیا مطرح شده که مؤسسه‌های حسابرسی نباید بخش مشاوره مدیریت داشته باشند. استحضار دارید که مؤسسه‌های بزرگ حسابرسی، بخش مشاوره مدیریت را واگذار کرده و فروخته‌اند.

در حالی که در آن سوی دنیا در کشورهایی پیشرفته، مؤسسه‌های خدمات مشاوره مدیریت بسیار قوی وجود دارند که این خدمت را عرضه می‌کنند، ما در ایران با خلاء و فقری جدی از سوی حضور مشاورین مدیریت روبه‌رو هستیم. در ایران مؤسسه مشاوره مدیریت برجسته و صاحب‌نام نمی‌شناسیم. البته

برای فعالیت مؤسسه‌های حسابرسی هستند.

البته همه اینها مستلزم این است که ظرفیت‌سازیها انجام شود و بتوانیم کار باکیفیت ارائه دهیم. اینکه ما در لفظ بگوییم که ما این خدمات را عرضه می‌کنیم ولی کار بی‌محتوا ارائه کرده و کیفیت ارائه نکنیم، می‌تواند حرفه را به مخاطره بیندازد و موجب ایجاد بی‌اعتمادی و ناباوری در مدیران بنگاهها شود. بنابراین باید ارائه کیفیت در ارائه خدمات را حرفه ما و مؤسسه‌های حرفه‌ای اصل قرار دهند. تنها به لحاظ اینکه پروژه‌های در حوزه‌ای که تخصصش را نداریم به ما ارجاع می‌شود، نباید حتماً آن را بپذیریم. اینکه بگوییم نمی‌توانیم، خیلی سخت است، ولی بسیار شجاعانه و ارزشمند است و البته همراه با احساس مسئولیت.

✓ اسکندریاتی

گسترش خدمات حرفه‌ای حسابداری نیاز به نیروی انسانی صاحب صلاحیت دارد. این نیرو کجا باید آموزش ببیند؟ اکنون نظام آموزشی ما در این زمینه به شدت ناکارآمد است و این نوآوریها را کمتر در آن می‌بینیم. برای اینکه نیروی انسانی با مهارت مطلوب، متناسب با این نیازها در دسترس باشد، چه راه‌حلی به نظر تان می‌رسد؟

✓ فخاریان

بیش از اینکه محیط‌های دانشگاهی بخواهند نیاز حرفه را برآورده کنند آن را انجمن‌های حرفه‌ای برآورده کرده‌اند. تجربه نشان داده است انجمن‌های حرفه‌ای می‌توانند حساب‌سازان مستقل، حساب‌سازان داخلی، حسابداران مدیریت و مشاوران مدیریت توانمند تربیت کنند. اگر بخواهیم حسابدار حرفه‌ای پرورش دهیم به آموزش حرفه‌ای نیاز داریم. ما قرار است به عنوان حسابدار حرفه‌ای مسائل سازمانی را حل کنیم، قرار است که ارزش آفرینی کنیم. ایفای این وظایف تنها با احاطه به دانش حرفه‌ای و ظرفیت‌سازی حرفه‌ای میسر می‌شود. متدولوژی، و رویکرد آموزش در مؤسسه‌های حرفه‌ای بسیار متفاوت از محیط‌های دانشگاهی است.

✓ ریحانی

پیشنهاد می‌کنم مجله حسابرس، جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی که در حرفه و در جامعه دارای جایگاه هستند نشست‌هایی را برگزار کنند. به مؤسسه‌ها سر

بزنند، حرفه‌ای حساب‌سازان را بشنوند و آنها را انعکاس دهند. در حقیقت این شما هستید که می‌توانید در حرفه به ما کمک کرده و یاری مان دهید.

صحبت از استقلال، آیین‌رفتار و اخلاق حرفه‌ای و آموزش می‌شود، ولی در عمل ما کجاییم؟ چه کار داریم می‌کنیم؟ بیاییم مؤسسه‌ها را از نزدیک ببینیم که چه می‌کنند و چگونه با مشکلات دست و پنجه نرم می‌کنند. حق‌الزحمه مؤسسه‌های حسابرسی بسیار پایین است. چرا باید این‌گونه باشد؟ من واقعاً علتش را نمی‌دانم. با این همه مشکلات و نبود اطمینان به آینده و بازار کار چطور می‌توانیم کارکنان آموزش دیده بیکار و یا در پایین‌ترین ظرفیت کاری را در انتظار بگذاریم تا شاید آینده برای تمام طول سال کار داشته باشیم؟

✓ شهبازی

بنده در حال حاضر به‌طور مشخص در حوزه حسابرسی عملیاتی فعالیت می‌کنم. می‌خواهم برحسب تجاربی که در این حیطه به دست آورده‌ام به چند حوزه مهم که حسابداران حرفه‌ای می‌توانند در آن نقش مؤثری داشته باشند اشاره کنم. در سالهای اخیر به دلیل شرایط اقتصادی کشور که در کنار مشکلات اقتصادی به‌طور عمده با تحریم همراه بوده، کنترل‌های داخلی سازمانها و شرکتها تحت تاثیر قرار گرفته و ریسک‌های زیادی را متوجه حساب‌سازان نموده است. به‌طور مثال، این محدودیتها باعث حضور دل‌لهای دست دو و سه شده و موجب گردیده که هزینه تأمین کالا و خدمات بسیار بالا برود و کالا با نرخهای چندبرابر در بازار داخلی عرضه شود که از یک طرف هزینه‌های چندبرابری را به اقتصاد کشور تحمیل کرده و از طرف دیگر سودهای بادآورده‌ای نصیب عده معدودی شده است. حساب‌سازان مستقل و حسابداران حرفه‌ای هیچ زمانی به تحریم و آثار مالی آن توجه کافی نداشته‌اند. حسابداران ما می‌توانستند با حضور و مشارکت در این حوزه اطلاعات سودمندی را در اختیار جامعه و دولت‌مدان قرار بدهند و در سیاست‌های اقتصادی کشور نقش داشته باشند.

در طرح‌های عمرانی اعلام شده است که اگر برآورد اولیه طرحها یک واحد باشد در نهایت با ۳ واحد به اتمام می‌رسد. یعنی بودجه عمرانی بخش عمده‌ای از منابع کشور را از بین می‌برد. طرح‌های عمرانی مربوط به آب، برق، راه و گاز را در

یارانه میلیاردها تومان درآمد دارند که ارتباطی با عملکرد مدیریت این شرکتها ندارد. می بینیم شاخص بورس نیز به دلیل این موضوع به شدت رشد کرده است. این اطلاع رسانی و این مشاوره را چه کسی باید به دولت بدهد؟ دولت این اطلاعات را به طور کامل ندارد و از این رو منجر به تصمیمهای درست نمی شود. حسابرسان مستقل اگر دانش و مهارت حرفه ای خودشان را در زمینه حسابرسی عملیاتی بالا ببرند می توانند این فعالیتهای راهبردی را نیز به فعالیتهای خودشان اضافه کنند.

موارد این چنینی بسیار زیاد است و دولت برای تصمیمگیری نیازمند این نوع خدمات است. خدمات درخور ارائه در خصوص هدفمندی یارانهها و توزیع سوخت و انرژی نیز در این راستا قرار دارد. شاید صدها مؤسسه از این محل بتوانند کار کنند و در تصمیم سازی به دولت کمک کنند و منشأ خیر شوند. مثال دیگر من مربوط به صندوقهای بازنشستگی است. ما چندین صندوق بازنشستگی کوچک و بزرگ داریم که با روند وضعیت فعلی این صندوقها مشکلات زیادی را برای کشور ایجاد می کنند. منابع و مصارف این صندوقها هم متوازن نیست و مسائل مدیریتی زیادی دارند.

✓ اسکندریاتی

پرسش بعدی این است که حرفه حسابرسی چگونه می تواند تواناییها و ظرفیتهای خود را افزایش بدهد و فکر می کنید چه موانعی در این راه وجود دارد؟

✓ غیایی

تا زمانی که در جامعه حرفه ای، شریک بودن در دو مؤسسه حسابرسی جرم و گناه محسوب شود نمی توان انتظار رشد داشت. تنها راه این است که از خدمات مؤسسه های بین المللی و تجربه این گونه مؤسسه ها استفاده کنیم. صورتهای مالی مؤسسه های بین المللی را مرور کنید، بیشتر آنها صورتهای مالی تلفیقی ارائه می دهند، این بدان معنی است که مؤسسه های حرفه ای نیاز به سرمایه گذاری در تکنولوژی و مراکز و منابع اقتصادی را دارند؛ امری که در ایران ممنوع است و جرم محسوب می شود.

آیا شما تا به حال شنیده اید که در ایران مؤسسه های حسابرسی با هم ادغام یا ترکیب شوند؟ در نیای امروز این کار هر روز در حال انجام است. اما در اینجا ما اجازه نداریم

نظر بگیریم. ما بستر اطلاعاتی مناسبی برای انجام محاسبه و تعیین بهای واقعی و متعارف آنها نداریم. اگر بستر اطلاعاتی مناسبی فراهم بود و از این اطلاعات برای مدیریت منابع استفاده می کردیم، می توانستیم بهای تمام شده طرحها را به درستی پیش بینی و کنترل کنیم. این نقص مهمی است که در سیستم اطلاعاتی کشور وجود دارد و ایجاد زیرساختهای مورد نیاز از اولویتهای ضروری به شمار می رود.

یا سازمانهایی را می بینیم که میلیاردها ریال پرداخت خسارت یا هزینه چند میلیون قرارداد بیمه ای دارند، در صورتی که سیستمهای اطلاعاتی مناسب ندارند. نمونه های این چنینی در کشور ما زیاد بوده و هزینه زیادی را به اقتصاد کشور تحمیل می کند و در مجموع به فناوری اطلاعات به عنوان حوزه ای که بی نهایت ارزش آفرین است و می تواند در تصمیم گیریها، تصمیم سازیها و ارزیابی عملکرد شرکتها مؤثر باشد توجه نشده است. در حال حاضر حسابرسان مستقل وارد این حوزه ها نشده اند و هیچ گونه مشاوره ای از این بابت به دولت یا مراجع ذیربط دیگر ارائه نمی شود.

بحث بهره برداری از گاز طبیعی را در نظر بگیرید. مالک ۱۶ درصد ذخایر دنیا هستیم در صورتی که ۱ درصد صادرات دنیا را داریم. نبود منفعت در این زمینه میلیاردها دلار است. مطالعات نشان می دهد که تا تکنولوژی برتر دنیا به این حوزه ورود پیدا نکند، به هیچ عنوان نمی توان از این منابع بهره برداری کرد. از طرف دیگر شاهدیم که دیگر کشورها با تکنولوژی برتری که به دست آورده اند از این منابع مشترک بهره می برند.

در مسائل بسیار راهبردی، حسابرسی عملیاتی می تواند خدمت مؤثری به اقتصاد و جامعه داشته باشد که متأسفانه حرفه ما به طور جدی وارد این حوزه نشده است. ما می توانیم افراد متخصص را برای خدمات مشاوره مدیریت و حسابرسی عملیاتی تربیت کنیم به نحوی که بتوانند در مسائل مهم اقتصادی مرتبط با حرفه وارد شده و به طور مؤثری عمل کنند. این کار برای اقتصاد و حسابرسان مستقل منافع زیادی خواهد داشت.

در بحث انرژی، یک صنعت خاص حدود چند هزار میلیارد تومان از دولت یارانه دریافت می کند. به عبارتی، قیمت داخلی گاز مترمکعبی ۷۰ تومان ولی قیمت صادراتی آن حدود ۸۰۰ تومان است. همین شرکتها از بابت دریافت غیرمستقیم این

برای مثال یک مؤسسه ارائه خدمات کامپیوتری و سیستم ایجاد کنیم؛ هر مؤسسه در حد سه تا پنج شریک و ۵۰ تا ۶۰ نفر حسابرس، این بیشترین رشد پایدار است.

زندگی امروزه با دانش و ارتباطات درهم آمیخته است. ارتباط در حرفه نقش بسیار عمده‌ای را بازی می‌کند. همه پزشکها با مدارج و مدارک حرفه‌ای تخصصی‌شان اعتبار دارند، ولی آیا شما نزد هر پزشکی می‌روید؟ پیش هر دندانپزشکی می‌روید؟ آن دندانپزشکی را که دوست دارید، و به هر علتی با طبع شما سازگارتر است، خودتان را به او می‌سپرد. هر روز هم عوض نمی‌کنید. وکالت و حسابرسی هم یکی از همان مشاغل و حرفه‌هاست که لازم است به استفاده‌کنندگان حق انتخاب داده شود.

چرا حق انتخاب حسابرس را از سهامدار می‌گیرید؟ حال فرض کنیم سهامدار نمی‌تواند یا نمی‌خواهد تصمیم بگیرد، حق خود را می‌دهد به هیئت‌مدیره. بنابراین بهتر است دخالتها را کمتر کنید نه بیشتر، باید کمی آزادی بدهید. حرفه ما هنوز جوان است. قدری باید چشمان را روی هم بگذاریم تا این نهال قوت بگیرد. کار برای این حرفه فراوان و بازار خدمات متنوع می‌باشد، نیاز مملکت است، نیاز اقتصاد است. یک موقعی بورس اصلاً وجود نداشت. الان ببینید چه تعداد صندوق سرمایه‌گذاری و چقدر کارگزاری وجود دارد. این کارگزاریها به خدمات مشاوره‌ای حسابداران نیاز دارند که تعداد آنها بسیار محدود است و به خصوص با طبقه‌بندیهای اخیر که فرصت را از حرفه سلب کرده است.

✓ فخاریان

اگر عوامل عمده را برشماریم، مقدم بر هر چیز، من خود حسابرسان را مسئول می‌بینم. حسابرسان باید برای حرفه خودشان قدر و قیمت قائل شوند. به قول معروف، احترام امامزاده را متولیانش باید نگاه دارند. ما از این بابت متأسفانه تجارب مطلوبی نداریم. خیلی از اوقات ممکن است که کیفیت نفروسیم و به این ترتیب اعتبار کارمان را خدشه‌دار کنیم. ممکن است که متاع خودمان را که دانش محور، ارزشمند، و اثرگذار است کم‌بها کنیم و کم‌بها بفروسیم و گاهی دست به رقابتهای ناسالم بزنیم. همه و همه اینها حرفه را تضعیف می‌کند و اگر در یک عبارت بخواهیم خلاصه کنیم رعایت موازین اخلاقی، و شئون اخلاقی حرفه که این همه راجع به آن مقاله و مطلب می‌نویسیم، سخنرانی می‌کنیم، باید در

عمل بیشتر مورد توجه حرفه قرار گیرد.

دوم؛ فکر می‌کنم که جامعه حسابداران رسمی هنوز نقش خود را به درستی انجام نمی‌دهد. اصول مشتری‌مداری را رعایت نمی‌کند. جامعه حسابداران رسمی با انتظارات مؤسسه‌ها و اعضای خودش خیلی فاصله دارد، از بُعد پشتیبانی حرفه، ارتباط کیفی مؤثر، آموزشهای کیفی اثرگذار و همین‌طور تأمین حقوق و منافع مالی اعضا. اینها را به نظر من خیلی باید پررنگتر دنبال کند. فاصله درخور ملاحظه‌ای با انتظارات اعضا وجود دارد.

موضوع سوم؛ تقویت انجمن‌های حرفه‌ای است، به تریبی آنها مشابه الگوی دنیا به اعضا مدرک بدهند و اعتبارسنجی کنند. برای مثال انجمن حسابداران خبره ایران هم که پیشگام است، پیشکسوت بوده و منزله باقی مانده، به اعتقاد من کار نشده زیادی دارد.

همین‌طور دولت؛ دولت هم باید نگرشش را نسبت به جامعه حسابداری کشور تغییر دهد. دولت باید بداند که ما مددیار نظام اقتصادی کشور هستیم. در اقتصاد خرد، و در اقتصاد کلان، بازیگر مهمی هستیم. ولی نقش لازم به ما داده نمی‌شود؛ نقش و وظیفه‌ای، در یاری گرفتن از ما، برای حفظ منابع مالی و زدودن دغدغه‌هایی که استمرار و رشد جامعه حسابداران را دچار خدشه می‌کند.

✓ ریحانی

سازمان حسابرسی در حقیقت بعد از انقلاب در شناساندن این حرفه به کل جامعه خدمات زیادی انجام داده ولی به هر حال این وظیفه سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی است که حرفه را به سمت نقش و جایگاه واقعی ارتقا دهند.

جامعه حسابداران رسمی ایران برای شناساندن حرفه و ارزش کار حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای و کمکی که این حرفه می‌تواند به دولت و جامعه برساند باید برنامه روشن داشته باشد. مؤسسه‌ها برای اینکه بتوانند خدمات باکیفیت ارائه کنند و پاسخگو باشند، باید دغدغه و نگرانی نداشته باشند. بخشنامه دولت در زمینه ضرورت استفاده از خدمات مؤسسه‌های حسابرسی را دیوان عدالت اداری لغو کرد و مؤسسه‌ها بیشتر از گذشته زیر فشار قرار گرفته‌اند. حسابداران حق دارند از سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی گله‌مند باشند

احتمال

خداشده دار شدن

استقلال حسابرس به

بُعد مالی

خدمات غیر حسابرسی

اندازه مؤسسه

و شرکای مؤسسه

بستگی دارد

ارتباط جامعه حسابداران رسمی با دولت بسیار ضعیف است. حسابرسان محافظه کار شده‌اند. دولت واقعاً به خدمات حسابرسان نیاز دارد ولی موانع زیادی وجود دارد که رفع این موانع به تحول اساسی نیاز دارد. اتفاقات ناخوشایند سالهای ۷۳ و ۷۴ و ۸۰ و ۸۴ در بورس اوراق بهادار و تقلب در بسیاری از شرکتها و سازمانها که تبعات اجتماعی زیادی به همراه داشت فراموش نمی شود. اگر حسابرسان به موقع حضور پیدا می کردند و اگر حسابرسیها را به صورت علمی انجام می دادیم، شاید می توانستیم جلو این بحرانها را بگیریم.

✓ اسکندریاتی

به این موضوع اشاره کوتاهی شد که انجام خدمات غیرحسابرسی از سوی مؤسسه های حسابرسی حرفه ای می تواند مصداق تضاد منافع باشد. اصولاً پذیرش کار غیرحسابرسی از صاحبکار حسابرسی چه تضاد منافی می تواند به وجود بیاورد؟ نشانه های آن چیست؟

✓ غیابی

اصولاً ساختار حرفه از اول غلط پایه گذاری شد. بارها این را گفته ام که در سال ۱۳۸۰ که جامعه حسابداران رسمی به وجود آمد شاید چنانچه جزئی از سازمان حسابرسی محسوب می شد، قوت و قوام بیشتری می یافت. یعنی سازمان به شکل یک تشکل حرفه ای دولتی، بخش خصوصی حرفه را هم مورد حمایت قرار می داد و دست کم تضادها و یا تفاوت انتظارات کاهش پیدا می کرد. دیگر آن موقع نیاز نبود تا سازمان به کار حسابرسی بپردازد. این جواب سؤال شماست. جامعه

که نقش آنها را در اقتصاد مملکت به جامعه نشاناسانده اند.

✓ شهبازی

ما در کشورمان در حیطه های مختلف اقتصادی با نوسانات مواجه هستیم. فاصله بین نرخ سود تسهیلات و نرخ سود سپرده، فاصله بین نرخ ارزها، فاصله بین نرخ محصولات پتروشیمی، فاصله بین نرخ محصولات فلزی، معیار ناپذیری بهای تمام شده محصولات، و بسیاری موضوعهای این چنینی از مصادیق این نوسانات هستند، در صورتی که ابزار لازم را برای انجام حسابرسی علمی و مطابق با استانداردهای حسابرسی در اختیار نداریم. این در حالی است که حسابرسان در کشورهای متری با این مشکلات و رویدادهای غیرمتعارف روبه رو نیستند.

درصد قابل ملاحظه ای از مشکلات اقتصادی کشور مربوط به گمرک، بانکها، بیمه ها، مالیات و خصوصی سازی است که همه زیر نظر وزارت دارایی هستند. حسابرسان مستقل نیز زیر نظر این وزارتخانه فعالیت می کنند. آیا می توان امیدوار بود که با این ساختار در حرفه حسابرسی تحولی ایجاد شود؟ این مشکلی ساختاری است که تجدید ساختار آن باید در اولویت باشد. بهتر است عدم دسترسی به ابزار لازم در حسابرسی را با یک مثال بیان کنم.

در یک پروژه مشترک با یک دانشگاه علوم پزشکی متوجه شدم که تجهیزات پزشکی از یک گوشی و لوازم ساده در ۵۰ سال گذشته به دستگاههای پیچیده و گران قیمت فعلی پیشرفت کرده است که در تشخیص صحیح و به موقع بیماریها به پزشک کمک می کند. حسابرسان مستقل در ۵۰ سال گذشته چه پیشرفتی داشته اند؟ آیا سرمایه گذاری لازم در حوزه های مختلف از جمله در زمینه نرم افزار و فناوری اطلاعات داشته ایم؟ ما از نرم افزار تخصصی استفاده نمی کنیم و از نرم افزارهای عمومی نیز آنچنان نمی توانیم استفاده کنیم. برای حسابرسی شرکتها و سازمانهای بزرگ نیاز به ابزار و فناوری اطلاعات داریم.

در این خصوص متولیان حسابرسی مورد پرسش هستند. عملاً کسی جلوی ما را نگرفته و حتی بودجه آن فراهم بوده لیکن این اقدامات تا الان انجام نشده و دولت هم از ارزش افزوده کار حسابرس بهره مند نیست. حسابرسان در انجام وظایف خود با ریسکهای عمده ای مواجهند ولی اقدام خاصی هم نمی توانند انجام دهند.

سؤال اینست که سازمانها و نهادهای حرفه‌ای مانند سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی ایران برای رفع این مشکلات و تضاد و تناقض بین قوانین به خصوص قوانین مالیاتی و استانداردهای حسابداری و حسابرسی چه کرده‌اند؟

حرفه‌ای ما در ایران، به یک جامعه مستقل حرفه‌ای و پویا نیاز دارد. باید این حرفه را دست خود حرفه‌ای‌ها سپرد نه غیره؛ بورس نباید مدعی حرفه باشد، بانک مرکزی نمی‌تواند مدعی حرفه باشد، و بیمه مرکزی هم همین‌طور. هر کدام از اینها مصرف‌کننده خدمات ما هستند نه امرکننده به ما؛ زیرا وظایف متعالی بزرگتری دارند. حسابرسی که به بورس اعتبار می‌بخشد، اعتبار خود را با مقررات جدید از دست رفته خواهد دید. چرا فکر می‌کنید که من را صاحبکار می‌تواند با پول بخرد؟ فرضیه درست نکنیم، و فضا را مسموم نکنیم. اگر شرکتی به خدمات دیگری به غیر از حسابرسی نیاز دارد که در قدرت و توانمندی و دانش و حیطه وظایف حسابرس است، چه اشکالی در ارائه خدمات این چنینی خواهد بود؟ جای تأسف است که کار سخت باشرف حرفه‌ای را با فرضیات غلط و پیش‌داوریهای سطحی، زیر سؤال ببریم، زیرا به غلط محدودیت ایجاد شده و فساد از آنجا شروع می‌شود.

امروزه ارائه خدمات حسابرسی دیگر اصلی‌ترین کار مؤسسه‌ها نیست. حسابرسی مالی بخشی جزئی از خدمات حسابرسان است. حرفه حسابداری را تنها در قالب ارائه خدمات حسابرسی نبینیم. اگر امروز بخواهیم ۲۰ نفر دانش‌آموخته دانشگاهی را به عنوان کارآموز پرورش دهیم برای مؤسسه‌ها هزینه دربردارد. در این زمینه به‌طور قطع باید سرمایه‌گذاری شود. تضاد منافع

در سطح بین‌الملل تعریف متفاوت از برداشتها و استنباطهای فعلی دارد و قطعاً راه توسعه و ترقی را خواهد گرفت.

✓ فخاریان

بعد از رسوایی‌های مالی انرون که جایگاه حسابداران و حسابرسها در ارائه خدمات اطمینان‌بخشی بازتعریف شد، این‌گونه مطرح شد که برای مثال مؤسسه‌ای که برای یک شرکت خدمات حسابرسی انجام می‌دهد مجاز نباشد که برای آن شرکت خدمات غیرحسابرسی هم مانند طراحی سیستم انجام دهد. فکر می‌کنم که این برخورد کاملاً منطقی است و پذیرفته‌شده است. آثارش هم مشخص است. ولی مفهومش این نیست که مؤسسه حسابرسی برای شرکتهایی که خدمات حسابرسی انجام نمی‌دهد، خدمات مشاوره یا طراحی سیستم انجام ندهد.

✓ ریحانی

من شخصاً به این موضوع اعتقاد دارم که در جایی که برای مثال خدمات حسابداری ارائه می‌کنم، نمی‌توانم آنجا را حسابرسی کنم. زیرا بدین معنی است که خودم کار خودم را حسابرسی کنم. این مغایر با چیز است که ما در حرفه یاد گرفتیم و نباید این کار را انجام دهیم. ولی در جاهایی هست که مثلاً شرکت مورد رسیدگی، نیروی تخصصی برای تهیه صورت مالی ندارد و حسابرس ناگزیر و از روی حس همکاری در تهیه صورتهای مالی کمک می‌کند. اینجا من فکر نمی‌کنم که مشکل تضاد منافع مطرح باشد. ولی چرا من اجازه ندارم در قرارداد حق الزحمه خدماتی را که به کارفرما بابت تنظیم صورتهای مالی ارائه می‌کنم، در نظر بگیرم؟ شرکتهای متأسفانه الان فکر می‌کنند که تنظیم صورتهای مالی وظیفه حسابرس است و یک تراز ۴ ستونه به حسابرس می‌دهند و انتظار تهیه صورتهای مالی را دارند و اگر بگویند تهیه صورتهای مالی جزء وظایف حسابرس نیست، می‌گویند حسابرس قبلی خودش صورتهای مالی را تهیه می‌کرد. اینجا که تضاد منافی در کار نیست. اینجا ما در حقیقت در راستای شفافیت صورتهای مالی کار می‌کنیم پس باید بتوانیم در قرارداد بابت این‌گونه خدمات، حق الزحمه آنرا پیش‌بینی و از مشتری بگیریم.

✓ شهبازی

۱۰ سال است که جامعه حسابداران رسمی ارائه ۵ نوع خدمات را همزمان با حسابرسی صورتهای مالی برای حسابرسان مستقل

به عنوان حسابرس ترجیح می‌دهم با کسی طرف باشم که دانش مالی داشته باشد. این به نظر من خیلی کمک‌کننده است و می‌تواند واقعاً تحولی در حرفه در ایران به وجود بیاورد. هم کیفیت و هم شیوه انجام کار را بهبود ببخشد و هم صرفه‌جویی در وقت ایجاد کند.

✓ **فخاریان**

مهم این است که ایده‌های خوب را درست عمل کنیم. کمیته حسابرسی بازوی مهمی در امر نظارت در سازمانها است و به حاکمیت شرکتی معنا می‌بخشد. حتماً باید در ترکیب هیئت‌مدیره‌ها، نیروهایی با دانش مالی وجود داشته باشد و این نشان از این است که در راهبری شرکتی از مهندس محوری فاصله می‌گیریم و مقوله‌های مالی محور قرار گرفته است. علت آن هم این است که در شرکتها پیچیدگیها در حوزه مالی است نه در حوزه مهندسی. شما می‌توانید به پیچیده‌ترین تکنولوژی به راحتی دستیابی داشته باشید، در حالی که پیچیدگیها در حوزه‌های مدیریتی، کنترل مدیریت، و نظارت نیازمند دانش و مهارت است. بنابراین ضرورت و حکمت داشته که گفته‌اند باید در هیئت‌مدیره‌ها و در کمیته حسابرسی اعضای با دانش مالی حضور داشته باشند. به نظر می‌رسد که سازمانها اگر بخواهند از این اهرم مهم، از این بازوی مددیار مدیریت، بهره‌مند شوند باید نسبت به ترکیب مناسب هیئت‌مدیره توجه و دقت نظر داشته باشند.

✓ **ریحانی**

متأسفانه کمیته حسابرسی در ایران در بسیاری جاها هنوز شناخته شده نیست و به‌کار گرفته نشده است. وجود کمیته حسابرسی بسیار موثر و مفید خواهد بود، هم برای سازمان و نهادی که از کمیته استفاده می‌کند و هم برای حسابرسان.

✓ **شهبازی**

کمیته حسابرسی قوی می‌تواند تهدیدات نسبت به استقلال حسابرس را شناسایی، ارزیابی و کنترل نموده و در انتخاب حسابرس و واگذاری خدمات غیرحسابرسی به او تصمیم مناسبتر بگیرد.

به نظر من خدمات طراحی سیستم، موضوع مهمی است که مؤسسه‌ها باید انجام بدهند و منعی برای آن وجود نداشته باشد. تحقیقات انجام شده در خارج از کشور هم نشان می‌دهد که انجام تعدادی از خدمات غیرحسابرسی به وسیله حسابرس

منع کرده است و به نظر می‌رسد آیین رفتار حرفه‌ای و دیگر مقررات لازم الاجرا با واقعیت‌های موجود انطباق ندارد. البته طبق آیین رفتار حرفه‌ای سازمان حسابرسی، خدمات طراحی همزمان با حسابرسی صورتهای مالی با ملاحظاتی قابل انجام است. جامعه حسابداران رسمی در این مدت طولانی تغییراتی در این زمینه انجام نداده است، این در حالی است که ضمن اینکه مکانیزم‌های کنترلی جهت نظارت بر اعضای جامعه افزایش پیدا کرده است. به نظر می‌رسد طیفی از خدمات وجود دارد که به موضوع استقلال لطمه‌ای نمی‌زند، و می‌تواند به طور همزمان با حسابرسی صورتهای مالی انجام شود.

به نظر می‌رسد که مؤسسه‌هایی که تعداد شرکای بیشتر و امکانات وسیعتر دارند باید بتوانند به ارائه انواع خدمات حرفه‌ای همزمان با خدمات حسابرسی بپردازند و به جای منع مؤسسه‌ها، شرکای حسابرسی را از پذیرش کار غیرحسابرسی منع نمایند.

✓ **اسکندریاتی**

آیا ارجاع خدمات غیرحسابرسی به حسابرس مستقل با تأیید و نظارت کمیته حسابرسی، می‌تواند این تضاد منافع را کاهش بدهد یا از بین ببرد؟

✓ **غیایی**

بحث کمیته‌های تعالی سازمانی در چند سال اخیر در حرفه بحث داغی بوده ولی برای جامعه ما مناسب نیست. نظام راهبری بنگاه برای جامعه‌ای به وجود آمده مانند امریکا که هیئت‌مدیره بیش از صدها نفر عضو دارد نه سه نفر؛ که از این تعداد هم بعضی مدیر اجرایی یا به اصطلاح موظف و بعضی غیرموظفند. این نظام برای اعمال نوعی نظارت بر عملکرد مدیران اجرایی پدید آمد. اما کمیته حسابرسی به نظر من در چیه بسیار روشنی است برای حرفه حسابرسی در ایران. چرا؟ ما همواره این مشکل را داریم که با چه کسی طرف هستیم؛ با هیئت‌مدیره که ممکن است با دانش حسابداری و حسابرسی آشنایی نداشته باشد. در این حالت ناچار می‌شویم با مدیرعامل و یا مسئولین مالی طرف بشویم که در واقع مسئولیتی ندارند.

اگر کمیته حسابرسی وجود داشته باشد نه تنها کیفیت حسابرسی بالا می‌رود بلکه کار حسابرسها هم قانونمندتر و جریان کار راحت‌تر می‌شود. ممکن است در آن تضادهایی هم به وجود بیاید که اشکالی ندارد، این طبیعت هر کاری است.

الزاماً ناقض استقلال حسابرِس نیست.

✓ اسکندریاتی

به پرسش آخر رسیدیم. در صورتی که ارائه خدمات غیر حسابرسی به وسیله حسابرِس مجاز باشد چگونه می توان مطمئن شد که استقلال حسابرِس رعایت شده است؟ و این موضوع چگونه باید افشا شود؟

✓ غیایی

اگر فقط مشتریان حسابرسی مدنظر باشد، جای بحث دارد؛ ولی ارائه خدمات غیر حسابرسی به دیگر مشتریان - ببخشید - ربطی به کسی ندارد. اگر شرکتی آمد و درخواست خدمات سیستم کرد و من اصلاً رابطه حسابرسی با آن شرکت ندارم، اینکه به نظر من جای بحث ندارد.

اما به این موضوع بپردازیم که شرکتها به طور عمومی، حتی شرکت های بزرگ، مدیران مالی آنها، حسابدارهایشان و هیئت مدیره آنها نمی دانند این موضوع باید چگونه افشا شود. الان ۹۰ درصد از شرکت های ایران هنوز در تهیه صورت گردش وجوه نقد با مشکل مواجه اند. حسابرِس عموماً و به منظور ایفای مسئولیت اصلی، به مدیران خدمات این گونه ارائه می دهند. در موارد خاص حق الزحمه این گونه خدمات باید از شرکتها دریافت شود در حالی که این موضوع خلاف الزامات مقررات پیش بینی شده است. هر جا که برای تهیه صورتهای مالی از دیگران کمک گرفته باشند، احساس نگرانی می کنم و به دلم نمی چسبد؛ خودم که درست می کنم تمام زوایایش را می دانم و دیگر نمی تواند در آن تقلب یا تحریف باشد.

بسیاری دیگر مسائل هست که به استقلال و شفافیت کمک می کند. اخلاق حرفه ای را نمی توان با آمپول به کسی تزریق کرد. کمبود دانش، ضعف مدیریت، ضعف ساختارهای حرفه ای در این مملکت الزام می کند که شرکتها نباید از کمک مشاوره ای حسابرِس بی بهره شوند.

محدودیت در ارائه این گونه خدمات برخلاف تصور فعلی که فرض بر ایجاد تضاد منافع است بایستی مورد تجدیدنظر قرار گیرد. هیچگونه نظارت و افشایی را نمی توان برای اینگونه خدمات قائل شد تا زمانی که خلافی مرتکب نشده و یا شواهدی بر نقض استاندارد مشاهده نشود.

حیفم آمد در مورد تبلیغات صحبتی نکرده باشم. تکنولوژی

تبلیغ جزء جدانشدنی زندگی انسانها است. بدون آن رشد و رقابت وجود نخواهد داشت. نگاهی دیگر به آزادسازی تبلیغات از سوی حسابداران رسمی داشته باشیم؛ در فرودگاههای بین المللی حتماً مشاهده کرده اید، مملو از تابلوهای تبلیغاتی مؤسسه های حسابرسی و مشاوره مدیریت است! چرا آنها آزادند و ما ممنوع؟ چرا؟

✓ فخاریان

بیشترین نقش را در حرفه ما خودکنترلی دارد. اخلاق و حفظ استقلال از ارزشهای حرفه ماست و به کار ما ارزش می بخشد. خودمان باید پایبند به آن باشیم؛ اگر پایبند باشیم با افتخار و با آسودگی آن را افشا می کنیم و نگرانی نداریم.

مرجعی که حسابداران حرفه ای با آن سروکار دارند جامعه حسابداران رسمی است. جامعه باید اطلاعات مناسب را از مؤسسه ها مطالبه و بررسی کند که استقلال حسابرِس خدشه دار نشده باشد.

✓ ریحانی

من هم با این نظر هم عقیده ام که استقلال زمانی واقعا ایجاد خواهد شد که حسابرِس به آن اعتقاد داشته باشد.

✓ شهبازی

احتمال خدشه دار شدن استقلال حسابرِس به بُعد مالی خدمات غیر حسابرسی، اندازه مؤسسه، و شرکای مؤسسه بستگی دارد. اگر سهامدار به این نتیجه برسد که از بابت معاملاتی که بابت مشاوره با حسابرِس داشته واقعا حسابرِس استقلال خودش را حفظ کرده، می تواند از حسابرِس بخواهد که در گزارش حسابرسی این موضوع را افشا کند.

✓ اسکندریاتی

از حضور شما و وقتی که برای این جلسه صرف کردید، بسیار سپاسگزاریم.

